

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan, izvenredni ponedeljke in dneve po praznikih, ter velja po pošti prejemati, za avstro-ogerske dežele za celo leto 16 gold., za pol leta 8 gold., za četrť leta 4 gold. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za celo leto 13 gold., za četrť leta 3 gold. 30 kr., za en mesec 1 gold. 10 kr. Za pošiljanje na dom se računa 10 krajc. za mesec, 30 kr. za četrť leta. — Za tuje dežele za celo leto 20 gold., za pol leta 10 gold. — Za gospode učitelje na ljudskih šolah in za dijake velja znižana cena in sicer: Za Ljubljano za četrť leta 2 gold. 50 kr., po pošti prejemati za četrť leta 3 gold. — Za oznanila se plačuje od četrťstopne peti-vrste 6 kr. če se oznanilo enkrat tiska, 5 kr. če se dvakrat in 4 kr. če se tri- ali večkrat tiska. Vsakokrat se plača stempel za 30 kr.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. — Uredništvo je v Ljubljani na celovski cesti v Tavčarjevi hiši „Hotel Evropa“. Opravištvu, na katero naj se blagovolijo pošiljati naročnine, reklamacije, oznanila t. j. administrativne reči, je v „Narodni tiskarni“ v Tavčarjevi hiši.

Italijanska poželjivost po Slovencih.

V političnem razgledu predzadnjega lista smo omenili italijanske brošure, ki je ravno izšla in kiterja, naj se naše Gorisko, naš Trst, Istra in celo del Kranjskega in Koroškega ter Dalmacija odtrga in z Italijo zedini. Italijanski diplomat se hvali, da je za svojo brušuro dobil podporo v italijanskih elementih rečenih dežel in izreka prepričanje, da bode Prusija pomagala omejenen dele Avstrije z Italijo sklopiti. To se Italijanu treba zdi, da bodo meje njegove domovine bolj „okrogle“ in naravne. Avstrija, tako se dežel-lakomnemu piscu zdi, se ne bode ustavljala dosti, ker Cislajtanija je že itak skoraj izgubljena, delila jo bosta dakle Lah in Prus.

To so italijanske poželjivosti, katere nam Slovencem nikakor niso neznane. Srečujemo jih ob vsaki priliki v Trstu, v Istri, v Gorici — povsod, kjer sta Slovenec in Italijan mejaša. Naglašali smo te državnoizdajne nakane domače-avstrijskih in posebno naseljenih Lahov večkrat, posebno tačas vselej, kadar smo videli, da jih slepa avstrijska vlada nasproti zvestim Slovencem še podpira.

Dan današnji so te italijanske poželjivosti skoro smešne, ker neizvršljive. Italija ima mnogo sama s soboj opraviti in nima kje vzeti moči, da bi drugim državam meso iz telesa rezala. Ravnotežje v državnem gospodarstvu nij še doseženo, temuč so bile v tem teške ministerske krize že ko je vlada še v Florenci bila, in tudi zdaj v Rimu. Junija 1. 1872 sprejeta vojaška postava, katere 300.000 italijanskih vojakov (na papirji) na noge postavlja, nikakor nij še izvr-

šena. Razmere s cerkvijo niso še rešene. Socijalne razmere, osobito javna varnost, potrebuje še mnoge reforme (dasi ne mislimo, da so te stvari pod še bolj gnjilimi prejšnjimi vladami kaj boljše bile.) Vse te stvari delajo italijansko poželjenje za zdaj nam nevarno.

Vendar za bodočnost stvar nij tako nedolžna. Taka poželjenja se ukoreninijo v narod in postanejo njegov program. Zato ne samo, da se moramo Slovani pripravljati na obrambo svoje zemlje do zadnje kaplje krvi, temuč tudi Avstrija, ako se neče sama pogubljati, bode morala naš slovanski živelj proti italijanskemu podpirati. Dobro je sicer, da nema Italija, (ki je itak s tujimi, ne svojimi zmagami postala edina), nobenega zavznika, ki bi jej imenovane dežele privoščil. Niti Nemci tega ne bodo storili, ker oni sami na Trst špekulirajo. Upamo, da tako dojde, da med dvema prepirajočima Slovanstvom žanje.

Italijanom smo gotovo narodni Slovani že iz pravičnosti privoščili njihovo zedinjenje, ker sami po zedinjenji težimo. Privoščimo jim tudi zdaj, da se jim v zedinjeni domovini utemelji in razvete najlepša svoboda. Ali celo Slovanstvo bode naravni sovražnik Italije postati moralo, ako bo italijanski pohlep segal po slovanskih deželah.

V Ljubljani, 10. maja.

K svojemu članku v včerajšem listu hočemo denes še par besedi dodati.

„Slov. Gosp.“ trdi, da se „državno-pravna“ stranka od dne do dne množi v vseh deželah. Nam se moč in razširjanje tega dela vseavstrijske opozicije ne kaže v

takem svitu; pa ne samo nam, tudi „Vaterland“, glavni organ te stranke, priznava v listu dne 7. maja, da na Nižje-Avstrijskem državno-pravna stranka vidno pojema, in pri volitvah za državni zbor niti ne bode postavila kandidatov, v tem, ko je l. 1870 dva kandidata spravila kot poslanca v deželni zbor.

Pa naj „Vat.“ sam govori: „Od petdeset katoliških kazin faktično na deželi samo štiri še žive. Duhovenstvo na deželi je preplašeno. Pri deljenji podpor duhovnikom so bili oni, kateri so se pri katoliških društvih udeležili, prezirani; drugi pa, kateri se za ta društva niso pečali, bogato obdarjeni. To postopanje vlade je zopet ne malo udov duhovenstva napotilo, odtegniti se od katoliških društev. Ko bi katoliška državno-pravna stranka Nižje-Avstrijskega volitve v roke vzela, bil bi uspeh še slabši, kakor l. 1871, ne zavoljo liberalne stranke, katera nema (?) tal pri ljudstvu, ampak zavoljo indiferencije duhovenstva.“

Te besede „Vat.“ se nam zde pomisleka vredne, kajti ne samo na Nižje-Avstrijskem, tudi drugod vidimo iste slabe posledke Stremajerjevih remuneracij na politično delovanje nižjega duhovenstva.

Ne da se tajiti, in mi se v tem držimo prav „Vat.“ besedi, da od ene strani strahovanje in pritiskanje, od druge strani obljubljen bogate remuneracije, so omajale že marsikateri manj trdni značaj tudi med duhovniki.

Državno-pravna stranka pa ima svojo glavno zaslombo v nižjem duhovenstvu, njegova organizacija se upira na duhovnike, po deželi raztrošene. Ta zaslomba pa nij tako trdna, — to „Vat.“ sam prizna —, da bi se

Listek.

Raznotera predznamenja.

(Konec.)

Naše navadno življenje je cela veriga malih predznamenj. Številka trinajst velja kakor znano kot številka nesreče; v petek kaj začeti, to bi ljudje, ki so vraži udani, kot čin največje nespametnosti zmatrali. Lovci ne čujejo radi, kadar na lov gredo, da bi se jim sreča voščila, in če jim stara baba preko pota ide, ne prinese nič domov. Ako šetalcu jutraj zajec črez pot leti, pomeni to bolezen ali nesrečo v hiši; prevržen solnjak donese prepir v družčino in vsi vemo, zakaj deklice zarudé, če se proti jim kupica vode ali vina razlije, namreč ugibamo, da bo „krst.“ Nahajajo se ljudje, ki se pijače, katera se jim „črez roko“ natoči, ne dotaknejo, kakor se zopet drugih mrzlična razdraženost polasti, če vidijo nož in vilice navkriž na

mizi ležati. Španjolski kmetje se prekrizajo med zevanjem, da jim vrag skozi usta ne gre, (kar se isto tudi pri nas na Slovenskem lahko vidi), in orijentalci bero svojo prihodnost v podobah, katere sami v pesek risajo. Povsodi na Nemškem in tudi pri Slovanih je „vlihanje svinca“ znano, s katerim osodovestnim činom si marsikatera zaljubljena deklica kombinacije napravi, katere bi jej sanjano srečo donesti morale. Pogledi v prihodnost, oziroma proroštva, se spreminjajo pri raznih ljudstvih, a končno je vendar vse enaka vraža. Proroštva in predznamenja so strah tolikih surovih ljudstev in marsikater rabljiv a praznoveren mladenič se je pač s to pusto zmotnjavo izgubiti moral.

Arabci povprašujejo prihodnost s pomočjo treh pušic in pri ljudstvih iz „carstva sredine“ se nahajajo navadno pisane palice, kot orodje prihodajo osodo posameznim ljudem razodeti. Tudi se poslužujejo pri onih, gotovo na podlagi izrečenega slučaja se o-

pirajočega vprašalnega sredstva, da koran kakor slučajno odpro, in iz izreka, ki je prvi na tisti strani, potrebno kombinacijo za kakšno pričakovano prigodbo izpredejo. Da ta predznamenja denašnjega dne pri zelo surovih in prvotnih ljudstvih jako komično podoba dobivajo, je neizogibljivo in o tem smislu je kak običaj pri katerem zamorskem rodu južne Afrike prav smešen. Pri teh je običaj, da celo dvorska šega, vsakokratno kihnenje kraljevo kot nenavadno veselo prigodbo pozdraviti in jo po napovednikih v celi deželi razglašati.

Vsakako je ta nazor onemu starih židov ravno nasproten, ker pri njih je bilo kihanje kot gotovo predznamenje kmalu sledeče smrti. Nerazumljivo nam je, kako so mogli oni ljudje mirno živeti, ker kihanje, kot nasledek nekega šegetca na nosno sliznico, ki se v vsakem trenutku pripetiti more, nij moglo ravno nič nenavadnega biti in so po tem takim večni smrtni strah pretrpeti mo-

dalo na njej zidati in, da stopimo na domača tla, na slovenskem Štajerskem s programom državnopravne stranke bi ničesa drugega ne dosegli, kakor k drugim razporom še enega dodali.

Ne zdi se nam tedaj srečna izjava in nasvet „Gosp.“ baš v tem času, ko nam je treba edinosti v delovanju, z novimi programi debutirati. Narodni program pak nas je edinil do zdaj in pod zastavo narodnosti moremo i dalje v edinosti bojevati in zmagovati.

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 10. maja.

„N. Fr. Pr.“ si da iz Gradca telegrafovati, da se je grof **Hohenwart** 7. maja z brzovlakom peljal v Ljubljano, kjer bode konferenca z voditelji narodne opozicije. Gr. Hohenwart se je res iz Gradca na Kranjsko odpeljal, pa, kakor smo že včeraj poročali, ne v Ljubljano, ampak mimo Ljubljane na svojo graščino na Notranjskem. Ustavovercem se še zdaj udi straha tresejo pred nekdanjim ministrom, da zasledujejo vse njegove korake.

Dalmacija ima pričakati v kratkem obiskovanje vojnega ministra Kuhna. Kakor hitro bodo delegacije sklenene, misli Kuhn v Dalmacijo potovati ter si tam ogledati trdnjave in marinske postaje. Na tem potu ga bode po „N. Fr. P.“ spremljal namestnik baron Rodič in nekoliko dalmatinskih poslancev (Danilo itd.). Od leta 1857 sem nij nobeden avstrijski minister se v Dalmacijo potrudil. Upamo, da tudi zdaj minister ne bode hodil po deželi kot korteš za direktne volitve, ampak si prizadajal spoznavati razmere dežele, katera je dosedaj bila prava pasterka avstrijske vlade. Petorica izdajcev Danilo, Ljubiša in tovariši so se v poslednjem času zvezali z laško stranko, da bi v tej lepi alianci zmagali poštene narodne elemente. Vojnovič pa je že dobil svoj „lohn“ za pridno obnašanje v državnem zboru. Povzdignjen je v plemeniški stan kontev. To je najnovejša koncesija v Dalmaciji. S takim se dežela gotovo opomore.

Dr. **Smolka** se je pritožil pri policijskem načelniku v Lvovu, da mu policijski komisar pri volilnem shodu nij privolil dalje govoriti o sedanjem političnem položaji. G. načelnik policijski reče na to, da je komisar povse postavno ravnal, ker nij dopuščal, da se program prestopa. Iz tega se vidi, da komisar nij na svojo roko ravnal, kakor je „Dziennik poljski“ trdil, ampak da je imel gotova povelja. Policija pa je s svojim po-

stopanjem samo dr. Smolki in njegovi federalistični stranki koristila, kajti Smolka bi se gototo imel še boriti proti nekaterim zakonitim politikarjem, kateri so mislili proti njemu nastopiti. Sedaj pa so vrste onih mož, na katere bi se vlada pri volitvah lahko bila naslanjala, jako redke postale, tako da se na prstih dajo sešteti.

V **srbski** vojvodini je vladni izvenredni komisar Majthenyi pred svojim odhodom v Pešto, kamor ga je ministerstvo poklicalo, še pokazal svojo sovražstvo do srbskega naroda. Že skoraj vse narodne zavode in občine je brez vsega povoda razpustil in pri njih nastavljen osebe spravil od kruha. Pa to mu še ne zadostuje; obračal je zdaj svojo silo proti ljudskim učiteljem. Še celo te odstavlja, ako nehte biti izdajalci svojega naroda. Občine se sicer pritožujejo proti nastilstvu Majthenyi-a, pa kakor se kaže, ne velja zanj nobena postava. Minister Trefort je sicer ob času svojega potovanja po srbski vojvodini obljubil, da se bode Majthenyi odstranil in drug mož na njegovo mesto postavil. Mi pa tega ne verjamemo, dokler ne beremo v uradnem listu.

Vnanje države.

Črnogorski knez Nikola, ki je sedaj v Italiji, kjer je obiskal rusko cesarico v Neapolu, pride 26. t. m. k svetovni razstavi na Dunaj.

Po **ruskih** poročilih iz srednje Azije je njihova prednja straža, ki je 7. aprila odšla iz forta Embo, 16. prišla v Čoska-Kul. Glavni oddelek, ki se je štiri dni pozneje vzdignil na pot, je prišel 16. že do Namastana, kakih 40 verst od Čoska-Kula. Dajava od Embe do Namastana, iznaša 106 verst, po tem takem je ruski oddelek napredoval vsak dan za 21 verst. Krasnovodski oddelek se je vzdignil koncem marca čez Dudur in Isnihšir proti Kivi. Preiti ima 785 verst. Oddelek, ki se je zbral v zanožini Hinderlin na polotoku Mangišlak se je vzdignil prti Ajbugiru, kjer se zedinil z generalom Verevkinom. Ta pot iznaša 675 verst. Stanje vojakov v sanitarnem oziru je izvrstno. Cesar Viljem je odšel v petek zvečer iz Petrograda domov.

Nekdanji **francoski** minister Casimir Pèrier, ki je sedaj vodja levega središča narodne skupščine, je prijavil odprto pismo, v katerem opominja k edinosti, da se konservativna republika dokončano utemelji. Gambettova „Rep. Française“ pa pravi, da od sedanje narodne skupščine nij pričakovati, da bi organizirala demokratično vladno. Formalno proglašenje republike bi javni in skriti monarhisti le zato porabili, da bi še dalje zlorabili svoje nepostavno prodolžene mandate, ter obdali republiko s takimi napravami, da bi mogla le životariti. Poslednjih volitev

pomen je, republika in razid narodne skupščine. A iz nekega dopisa poslanca E. Feraya, ki je eden najuplivnejših udov levega središča, je razvidno, da bode on s poslanecem Bérangerom stavil predlog, da se republika dokončno proglasi. Kdor temu predlogu nasprotuje, pravi Feray, kaže, da čaka le ugodno priliko, prekucniti republiko ter pahniti deželo zopet v revolucijo.

Španska vlada je 3. t. m. izdala razglas volilcem španskim v ožigled prihodnjih volitev za ustavodajno skupščino. Razglas, na katerem so podpisani vsi ministri, zagotavlja popolno volilno svobodo. Vsem uradnikom je došel strogi ukaz, da ne smejo nikako kaliti javnega mnenja. Končno izreka zaupanje, da se bode ves španski narod udeležil teh volitev, ter z svojim glasovanjem pokazal da je navdušen za princip napredka, rer bode tako pripomogel k zmagi veliki ideji 19. stoletja. Vidi se, da republikanske vlade drugače spoštujejo pravico občnega glasovanja, nega absolutistične. Vidi Prusko! — Karlisti se v majhnih tropah prikažejo tu pa tam v severnim in vshodnem delu Španije. Sicer se pa ti junaki absolutizma ne odlikujejo z drugim nego z ropanjem. Občudujejo jih le nekateri, katerim nij nobeno sredstvo presirovo in prenesramno, da je le pripravno, podvreči narod njihovi oblasti. Ves drugi svet pa se s studom obrača od te drubali.

Pruska vlada že sedaj dela na to, da po novih volitvah, ki bodo v jeseni, v nemški državni zbor zopet pridejo le vladni mameluki. Vsi uradniki v katoliških okrajnah so dobili opomin, da morajo delati za vladne kandidate. Enaki ukaz so dobili učitelji v Šleziji, češ, da so tudi služabniki vlade. Sicer pa že tako nij bog ve kaj na nemških zastopih. Ker nemški državni in pruski deželni zbor ob enem zborujeta, se mnogi poslanci, ki so ob enem udje obeh, ne morejo udeleževati zborovanj, in tako pride, da sedaj oni zbor ne more ničesar skleniti, ker je premalo poslancev nazočih. To je pač pravi ustavni mizere, pa izvrsten način znebiti se nadležne opozicije.

Dopisi.

Iz Celja, 9. maja. [Izv. dop.] (Direktne volitve. — Shod volilcev. — Kopeli v Savini.) Od priprav za direktne volitve je tukaj malo slišati, in vendar bi trebalo, da bi se o pravem času začelo delati. Naš volilen okraj, tako mestni, kakor kmetskih občin je tako obširen, — sega namreč od Žolcpeha doli do hrvatske meje, — da moramo že zdaj misliti, kako organizovati se. Če tudi v kmetskih občinah se nam nij bati, da ne bi sijajno zmagali z narodnim kandidatom, vendar naj se tudi zavoljo teh pogovoré veljavni možje, da smo složni in edini, kadar pride do volitev. In to velja za mesta in trga. — Sploh si žele rodoljubi, da bi se sklical shod volilcev. O marsičem je treba pogovarjati se. V prejšnjih letih smo večkrat imeli take shode in samo tem se imamo zahvaliti, da se je okrepčala narodna zavest in da smo potem, kakor v falangi, prišli na volišče. Naj se to tudi letos ne zanemarija. (Shodi volilcev so res živa potreba. Nadejamo se, da bode slovenski centralni volilni odbor v zvezi z veljavnimi rodoljubi dotičnih volilnih okrajev sklical take shode. Ur.) — Kopeli v Savini so že odprte; pa vreme je tako hladno, da pač še nij pravi čas za kopanje v mrzli vodi.

Domače stvari.

— (Za Ljubljanskega škofa) je vendar le res g. Valentin Müller iz Celovca

rali. — Če bi hoteli vse blazne izglede prejšnjih vraž do naših dni zasledovati, smo prepričani, da bi še se veliko več našlo, nego se v trenutku morebiti spominjamo. V razredu omikanih ljudi zapisnik praznovernih prednamenj ravno tudi nij zelo redek in če naša lastna svojstva in navade nekoliko pregledamo, ne bodemo si za marsikatero dejanje iz stališča pameti nikakor preveč zadovoljivega računa mogli dati.

Najbolj praznoverni ljudje so, kakor znano, — pomorci. Ker večkrat v svojem poklicu nevarnost, smrt pred očmi imajo in neusmiljeno moč vsegamogočnega elementa črez majheno, slabo pozemsko stvar čutijo, dozdeva se jim opravičeno, da se k njihovi povišeni pobožnosti tudi dober del prazne vere pridruži, katera se vsled njihovega čudovitega življenja razvije. Kdor neprestano, kakor oni, čudeže vidi, ta končno tudi na čudeže veruje. K temu se ravno nekatere reči, po mogočnem vtisu, katerega na člo-

veški čud storijo, lagje razlože, kakor gola proza vraž na kopnem. Na širokem, tiho-mirnem morji najdena razbita ladija, ki se z razlomljenimi jamborji in raztrganim konopjem molke na pluskajočem valovji ziblje, priplava kar na enkrat pomorcem nasproti. Vedno bolj in bolj se približuje, uže se vidi na pokrov tuje ladije, kjer človeški kostjaki na kupu leže in plahi tiči krokaže z razrušene rajne vzlete! Razbita ladija je morda od viharja tako razdejana in mornarji na ujej so od gladu umrli ali — bi se li ne mogla kakša druga prigodba pripetiti? Kdo zna? Pomorcem pa, katerim se takšen prizor prikaže, nij zameriti, če si njihova domišlija pošastne ladije na samotnem morji predstavlja, sami sebi v strašno pogubo. Denes še, kakor pred tremi stoletji tira žareči veter pod ravnikom pošastno ladijo „letečega Holandca“ s škrlatnimi jadrami po penečem vodovji, in če blebi bliski švigajo, tako jo vidi duhovidno oko pomorca.

izvoljen. Tudi „Danica“ to kot pozitivno poroča. Več o tem moži povemo, kadar se natančneje o njem podučimo in potrebno izvedemo.

— (Denes zvečer) je — kakor že povedano — v ljubljanskem gledališču slovenska predstava na korist našega izvrstnega igralca Kocelja. Pričakujemo, da ne bo nobeden prijatelj slovenske Talije zamudil, s svojo nazočnostjo in svojim doprineskom skazati imenovanemu gledališkemu umetniku (z dobro vestjo smemo [Kocelja tako imenovati], svoje priznanje in narodno zahvalnost.

— (V mestnem zboru ljubljanskem) je bil 9. maja sprejet nasvet, naj se za mestno posojilo v stavbeni komisiji pripravljajo sledeči predmeti: a) da se naredi mestni plan; b) da se zidajo hiše z malimi stanovanji, ki se bodo dajale delavcem v najem; c) da se zida klalnica; d) da se razšire in olepšajo zasaki pod Tivolim; e) naredi plavalno šolo in prosto kopališče; f) trotoar od Hradskega mosta do gledališča in od kazine do gledališčne ulice; g) da se naredi pot preko Ljubljane pri gledališču.

— (Za narodno stvar.) Iz Sodražice se nam poroča, da je Anton Lukman, podpredsednik bralnega društva, 61 let star pošten mož, obsojen na 24 ur zapora (ne na denarno kazen), ker je obdolžen, da je pospeševal podpise na peticijo zoper direktne volitve. Živio!

— (Šolsko.) „Danica“ poroča: „Na kranjskih gimnazijah in realkah je prosilo 218 učencev za novo ali nadaljno oproščenje od učnine. 100 učencev izmed teh je dobilo polno, 32 pa polovico oprostenja, 15 prošenj je odvernenih, 63 se je pustilo dosedanje oprostenje in osmim se je odtegnilo.

— (C. kr. frvaltungsratje.) Pono-vitev ukaza, kateri brani državnim uradnikom udeleževati se uprave akcijskih podjetij, katera za dobiček delajo, napravila bo menda v nekaterih krogih silen hrup. Kar po vrhu ne da se še presoditi, koliko c. kr. možakarjev bo preklinjalo ono zvito butico, katera je — bog ga vedi kje? ali na Dunaji ali v — Ljubljani, ali kje? — iztaknila tist osodepolni „ukaz“, ki je toliko let mirno spal spanje pravičnih pod roko — ministrov-frvaltunksratov! Na Dunaji, in tudi drugje, menda ne bo z lepa akcijske družbe, pri kateri bi kak c. kr. mož ne frvaltunksratoval; marsikatera družba je pač vedela, zakaj si je tega ali onega „svétnika“ izposodila za upravnega odbornika! Exempli causa naj povemo, kateri c. kr. možje so pri trgovinski sodnji na Dunaji za frvaltunksrate raznih družeb protokolirani bili samo od 1. marca do 22. aprila 1873. leta po Kristovem rojstvu. Evo njihovih imen: Friderik Schmidt, c. kr. oberbaurat; Adolf baron Poche, c. kr. geheimer rat in statthalter a. d.; Janez vitez Romano, c. kr. oberbaurat; Pavel Wasserburger, c. kr. baurat; dr. Karel Folwarczny, c. kr. profesor; Adolf vitez Parmentier, c. kr. ministerialrat; Karel Strass, c. kr. major; Rudolf knez Liechtenstein, c. kr. botschaftsrat; dr. Edvard Hanslick, c. kr. profesor; Viljem vitez Engerth, c. kr. hofrat; Franjo Hochenburger, c. kr. baurat; Franjo Grünebaum, c. kr. stotnik.

— (Iz Gorice) piše „Soča“. Uže prej ko dva meseca se je ustanovilo v Gorici novo slovensko katoliško - politično društvo, kojega

osnovni odbor pa se je zavijal do teh dni v temne oblake ki so se na goriškem obnebju vlačili. Radovedneži, — in to smo vsi nekoliko — so komaj čakali, kedaj se ti za narod in vero goreči možje Slovincem in posebno katoliškem Slovincem predstavijo. In to se je zgodilo. „Glas“ je pred kratkim nesel te može v deveto vas, predstavil jih je Slovincem na Goriškem, predstavil jih je tudi meni, in glej — čuda se še gode! — mej osnovatelje je šel tudi moj znanec g. Štefan Rutar. Kdo je ta gospod? — Slovence na Goriškem zastonj vprašam, zatorej naj jaz povem, da je penzioniran uradnik in strašen — nemškutar.

— (Strašen poskušaj samomora.) Piše se nam: V koperski okolici v vasi Po-bege je dne 7. maja 60letni mož z imenom Ivan Bolčič vulgo Karamon, si zabodel nož v dimje, potem ga s kamenom 4 funte teškim tolkel v hrbtno kost. Ko je starec omagal ter nij mogel višje po noži tolči, pokliče k sebi neko žensko ter jej pokaže, kaj je učinil. Žena se prestraši, ko to vidi, ter kliče na pomoč! Ko so prišli sosedje in videli, da si starec vedno nož notri upira, so mu zvezali roke, ter šli po zdravnika v Koper. Ko je došel zdravnik Fogel, zelo se začudi, videč, ka ne more nož iz života potegniti. Dva močna moža sta morala prijeti, eden starca, drugi kmet je pa moral s kleščami nož iz kosti potegniti. Potem so ga peljali v bolnišnico v Koper. Kakor se sliši, dvomijo, da bi starec ozdravel. — Uzrok, da je starec htel se umoriti, je, ker je njegova žena že več let bolna. Zdaj pa tudi on več mesecev boleha. Premoženja nema nič. Prosil je, da bi ga v bolnišnico peljali, toda naši mestni očetje se za take malenkosti malo brigajo, sicer so pa za davke pobirati dokaj spretni.

Razne vesti.

* (Veto pri volitvi papeža.) „Pesti Naplo“ poroča, da so se med dotičnimi vele-vlasti razprave počele, pri katerih so skoro vsi kabineti, tudi italijanski, izrekli, da se odpovedo pravici, pri volitvi papeža svoj veto izreči. Samo avstrijski kabinet se tej pravici nij htel odpovedati.

Narodno-gospodarske stvari.

Poljedelstvo v Japanu.

Ta čudna, sredmorska dežela na vshodu Kitajskega, ki je še pred malo časom pred vsami družimi narodi skoz stoletja popolnem zaprta bila, odkoder so pa v novjšem času marsikatera lepota grmičja in drevesa naših vrtov došla, je tudi v poljedelstveni zadevi znamenita dežela. Vstrajnost, skrbnost in previdno proračunjenje, s katerim se poljedelstvo v Japoniji goji, so edino prouzročile, da tako gosto obljudena in doslej skor vsemu napredku izključena dežela svojim prebivalcem z lastnimi zalogami potrebni živež dajejati more. Japoncev izvrstno obdelovanje zemlje, katero bolj na to meri, da majhen prostor zemlje kolikor mogoče veliko dobička donaja, nego da večja širjava manje prospeha ima; skrbnost, s katero vsa gnojila zapazijo in porabijo; marljivost, katero imajo za sajenje gozdnih dreves za lepota in les, za olišpanje ali osenčenje, so ozira in temeljitega poznanja vredne.

V Japoniji je vse posestvo zemljišč lastnina vlade in se deželanom daje samo v najem. Od tega pridobljeni davki znašajo več kot polovico celega pridelka. Pod to sestavo je, se ve da, življenje poljedelskega ljudstva težavno in otožno. Od ene posamezne družine obdelano zemljišče znaša

redkokdaj mnogo, toda to, kar je, se s takšno skrbljivostjo obdeluje, da se žetvenemu pridelku vsak tujec čuditi mora. Na suhi zemlji se zgodaj v spomladi pšenica ali ječmen v blizu en črevelj oddaljenih vrstah seje. Te se potem z mnogo marljivostjo in opetovano okaplejo in se jim med rastjo tekoče gnojilo daje. Poslednja ravnava okrepča rastlino vsakako najbolj neposredno. Ko žito potem cvesti začne, se nova setev med vrste poseje in na ta način se dobe večkrat po dve, tudi po tri žetve skoraj ob enem času na ravno istem polji.

Velika zapreka za vpeljanje novih rastlin, tudi celo še zoper zdato zasledovanje dozdanega načina pri obdelovanju, je strašen obseg poškodovanja po mrčesih, zoper katero se poljedelstvo vedno bori. Kljub majhnega plačila delavcev se morejo samo celo čvrste in hitro rastoče rastline sploh pridelati. Raznovrstno se je v okolici Jokahame jablane nasaditi poskušalo, ali redkokdaj so drugo leto po nasadbi preživele. Zdaj so enak poskus napravili s švedsko repo, pa množina gosenic, katera je rastlike takoj napadla, bo dokazala, da se ta poskus ne bo dal ponoviti.

Med tem, ko se je drugod s pokončevanjem ptic tolika občeškodljiva preobilnost mrčesov prouzročila, se mrčesi v Japoniji množé vsled razločne, prevelike prizanesljivosti zoper ptice. Puške, da reči se mora, vsaka druga vrsta orožja kakor neizogibljivi meč, je pri navadnem ljudstvu celó nepoznana. Niti eden od sto Japoncev nij v celem svojem življenju vsaj enkrat svoje puške sprožil. Tako se neomejene od človeškega zatiranja, vrane in roparske ptice popolnem k samovladi dospele in manjše mrčese jedoči ptiči so jim brezusmiljeno kot plen prepuščeni, in, kolikor se da zapaziti, so že tudi celó uničeni, med tem, ko nadležnost gostih roparskih drhalij neverjetnost dosega. V zadevi nasadenja dreves razvija kolikor ljudstvo, toliko tudi vlada jako priporočljivo gorečnost. Stroge postave omejuje poškodovanje in pospešujejo nasadbe koristnih dreves. Majhene gruce kiaskij, ceder in magnolij rastejo na vsakem rebru in obsenčujejo vsako dolino. Teško bi se tako gosto naljudena dežela, kakor Japonija, na celem svetu našla, katera bi enak stan koristnih dreves izkazati mogla.

Skor vsa stanovanja so iz lesa izdelana, in razen tega je edina kurjava, in vendar se pomankanje ne čuti, niti nij straha za prihodnost. Ravno toliko potrpežljivosti in skrbnosti, kakor za pričakovanje in gojenje eno-ali dveletne, ima Japonec tudi za dosego pridelka, kateri mu, kakor pri sadenju dreves, stoprv v tridesetih ali štiridesetih letih dobiček obeta in zato je ravno vreden, gozdpokončevalnemu ameriškemu in drugemu ljudstvu za izgled biti.

— Veliki „krach“ na dunajski borzi. Nezdrave narodno-gospodarske razmere na Dunaji, pretirana špekulacija, katera je ustanovila na stotine novih bank brez vsake reelne podloge, dotirala je dunajske borze do take krize, kakšne dozdej v Avstriji celo v najugodnejših časih nijmo še doživeli. Že skozi več tednov so kurzi vedno padali, te dni pa je prišlo do velikega „kracha“ po izrazu borzijancev. Taka panika je nastala, da je samo na en dan 9. maja, več ko 100 borzijskih firm svoje plače ustavilo in faliralo. 10. maja pa, kakor se nam je iz Dunaja telegrafovalo, morala se je borza zapreti, da se poravnajo neizmerne difference. Nij še dva meseca od tega, kar je ministerstvo v prestolnem govoru konstatovalo „splošni narodnogospodarski razcvet“ (volkswirtschaftlichen Aufschwung) in denes se nam kaže v svoji nagoti vsa dunajska korupcija, katero je povspeševal sedanji vladni sistem. Za kredit Avstrije, trgovino in promet bode ta panika imele najhujše nasledke. Tujci pa, ki so privreli k razstavi na Dunaji, bodo se z lastnimi očmi zdaj prepričali, koliko resničnega je na hvalisanji oficijoznih listov o narodno gospodarskem razcvetu pod to vlado.

Dunajska borza 10. maja.

(Izvirno poročilo.)

Enotni drž. dolg v bankovcih	68 gld. —	kr.
Enotni drž. dolg v srebru	71 " 50	"
1860 drž. posojilo	98 " —	"
Akcije narodne banke	930 " —	"
Kreditne akcije	309 " —	"
London	108 " 45	"
Napol.	8 " 71	"
C. k. cekini	— " —	"
Srebro	107 " 60	"

Opomenica.

Konkurzi: Pri c. k. okrajnem glavarstvu v Paznu (Pisino) je razpisano mesto gozdnega komisarja z letno plačo 800 gold., potnim pavšalom 300 gl. in 100 gl. pavšala za pisavne potrebnosti, uradno sobo in najemninjo; do 15. junija pri c. k. namestništvu v Trstu.

Eksekutivne dražbe 12. maja: Kandučevo, 4961 gl., v Kranji. — 13. maja: Gusovo, 799 gl., in Šemičevo, 365 gl., v Kočevju. — 14. maja: Lavovo, 1565 gld., Šemenovo, 449 gld. 40 kr., in Grumova, 960, 1048, 96 gl., vse v Ljubljani.

Umrli v Ljubljani

od 6. do 8. maja.

Ant. Jerič, delavec, 72 l., na opešnji. — Jož. Merlak, posestnik, 57 l., na pljuč. vnetji. — Anton Vidmar, dninar, 70 l., na mrtudu. — Johana Perat, konduktersk otrok, 5 1/2 l., na pljuč. tuberk. — Gena. Marija Kunšic, hči višje-deželne svetovalec, 43 l., na oslabljenji. — Jož. Mervar, 2 l., na sušici. — Mart. Golob, trgovsk otrok, 9 m. — Eduard Reiser, zasebnik na uremiji. — Johana Benčinger, čevljarsk otrok, 9 dni, na slabosti. — Jak. Krašovic, delavec, 32 l. in Karolina Medic, sedlarska hči, 32 l., oba na pljuč. tuberk. — Simon Vrhovec, berač, 72 l., vsled poškodovanja. — Ana Učak, delavska žena, 29 l., na sušici.

10. maja.

Tujci.

Pri **Elefantu:** Hubenek iz Trebiža. — Gorjup iz Gorice. — Lengyel iz Kaniže. — Klemenčič iz Pešte. — Ružička, Hansel iz Varaždina. — Blaž iz Reke. — Kenda iz Novega mesta. — Hočevnar iz Krškega.

Pri **Maliči:** Šmid iz Bregence. — Dr. Rihel, Gaspinger iz Bleda. — Steinwenter z družino iz Zadra. — Gewilsen iz Dunaja. — Peurson iz Gefielda. (?) Pri **Zamerci:** Sorim iz Istrije. — Diče iz Siska. — Müller, Eckl iz Trsta. — Wernberger iz Gradca.

ZOB OVI

in ozobje,

najboljše v celem avstro-ogerskem cesarstvu so po meni iznajdeni c. kr. l. pr. zobovi in ozobja, in se nahaja odzadaj moja

delavnica na Dunaji,

v mestu, Adlergasse Nr. 1.

Na razgovor od 8. jutraj do 6. zvečer.

Tudi ob nedeljah in praznikih.

D. Herzl,

(126—2)

c. k. posestnik privilegija.

Takoj v najem

se oddasta

dva prostorna, svitla magacina, vkup ali pa posamezno, v tako imenovani „Šmirfabriki“, nasproti vložnim magacinom južne železnice. (130—1)

Natančneje se poizve pri hišnem opravništvu

banke „Slovenije“.

Tržne cene

v Ljubljani 10. maja t. l.

Pšenica 6 gl. 80 kr.; — reč 4 gl. 10 kr.; — ječmen 3 gl. 20 kr.; — oves 2 gl. — kr.; — ajda 3 gl. 40 kr.; — pros 3 gl. — kr.; — koruza 3 gld. 30 kr.; — krompir 1 gl. 80 kr.; — fižol 5 gl. — kr.

— masla funt — gl. 54 kr.; — mast — gl. 38 kr.; — špeh frišen — gl. 32 kr.; — špeh povojen — gl. 42 kr.; — jajce po 1 1/2 kr.; — mleka bokal 10 kr.; — govedine funt 26 kr.; — teletine funt 27 kr.; — svinjsko meso, funt 31 kr.; — sena cent 1 gl. 25 kr.; — slame cent — gl. 85 kr.; — drva trda 6 gld. 60 kr.; — mehka 4 gld. 80 kr.

Ljubljanska filijala Štirske eskomptne banke

priporoča se za izvršitev

banknih opravil vsake vrste.

Po svojem banknem in menjalnem komptoiru **kupuje in prodaja vse vrednostne papire, eskomptira menjice** po obstoječem tarifu, izdaja **nakazila** na vsa avstrijsko-ogerska in tujezemska trgovinska mesta po najzmernejših pogojih in **posoja** najceneje na vse pri borsah notirane **efekte** in **valute** 70 do 80% kursne vrednosti. Njen bankni in menjalni komptoir ima zmerom **veliko zalogo vrednostnih papirov** in opravlja **vsako borsno naročilo z najkulantnejšimi pogoji.**

Dalje **jemlje denarje na obresti** in sicer daje zdaj:

a) na Giro-Conto (knjižico) 5% obresti brez odpovedi,

b) na blagajnične liste (Kassenscheine)

4% obresti brez odpovedi, 5% obresti proti 10dnevni odpovedi.

Za ugodno in davka prosto nalaganje glavnice priporoča filijala:

5 1/2% založna pisma avstrijske hipotekne banke

v kosovih po 100 in po 1000 gold., katera se v 50 letih s polno nominalno vrednostjo potem izžrebanja nazaj plačujejo in imajo kupone za 1. dan aprila in 1. dan oktobra;

5 1/2% založna pisma avstrijske hipotekne banke

v kosovih po 100 in po 1000 gold., katera se v 10 letih s polno nominalno vrednostjo potem izžrebanja nazaj plačujejo in imajo kupone za 30. dan junija in 31. dan decembra;

9% bone otomanskega zaklada od leta 1872., kateri se bodo izplačali

13. dan julija 1877. in 13. dan julija 1878. leta,

s kuponi za 1/13. dan januarija in 1/13. dan julija, v kosovih po 100 sterlinških liber.

Ker je filijala prodajo imenovanih papirov prevzela en commission, jej je moči izvršiti vsako naročilo **po dnevnem kursu.**

Končno filijala pozornost trgovcev in obrtnikov obrača še posebno na svojo samostalno

kreditno družbo

in jih vabi, naj pristopajo. Programi o organizaciji te družbe dobivajo se v komptoiru filijale na velikem trgu, štev. 239. (92—8)

Menjavnica

„Wiener Commissions - Bank“,

Schottenring Nr. 18,

razpošilja

dobitne liste (Bezugs-Scheine)

na sledeče razpisane gručne srečke, in se morejo te sestave iz tega razloga najkoristnejšim prištevati, ker je vsakemu posestniku takšnega dobitnega lista mogoče, vse glavne in postranske dobitke sam zadeti in, razen tega obresti 30 frankov v zlatu in 10. gld. v papirju uživati.

Gruča A. (16 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 10 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče 4 srečke:

1 5perc. državno srečko po 100 gld. od 1. 1860. Glavni dobitnik 300.000 gld., z

odkupno premijo potegnene serije 400 gld. a. v.

1 3perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitnik 600.000, 300.000

frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitnik 80.000 tolarjev brez

vsakega pridržka.

1 Insbruško (tirolsko) srečko. Glavni dobitnik 30.000 gld.

Gruča B. (13 ždrebanj na leto.)

Mesečni obroki à 6 gld. Po vložbi zadnjega obroka dobi vsak deležnik sledeče srečke:

1 5perc. c. turšk. državno srečko 400 frank. Glavni dobitnik 600.000, 300.000

frankov gotovega zlata.

1 vojvod. Brunsviško srečko 20 tolarjev. Glavni dobitnik 80.000 tolarjev brez

vsakega pridržka.

Sachsen-Meiningska srečka. Glavni dobitnik 45.000 gl., 15.000 južnonemške veljave.

Potem dobitne liste na peti del, 5perc. drž. srečke 1. 1860. Mesečni obroki à 6 gl.

Potem dobitne liste na cele državne srečke 1. 1864. Mesečni obroki à 10 gld.

Potem dobitne liste na pol državne srečke 1. 1864. Mesečni obroki à 4 gld.

Potem dobitne liste na pol ogerske srečke. Mesečni obroki à 3 gld.

Potem dobitne liste na Brunsviške srečke 20 tolarjev. Mesečni obroki à 2 gld.

Potem dobitne liste na Insbruške srečke. Mesečni obroki à 2 gld.

Razen tega prevzame borzna pisarnica in menjavnica „Wiener Commissions-Bank“

vse kakor koli imenovane bankine, menjicne in borzne opravila.

Potrjene menjice in priporočila se na vse velike mesta v Evropi in v Ameriki

po najnižji ceni razpisavajo. — Naročila na tukajšnjem mestu in iz pokrajine se naglo,

gotovo in natančno izvršujejo, in po borzni pisarnici nakupljene menjice in vrednosti se

oziroma na vsakokratni položaj denarskega tržišča po najbolj dobrokupnih pogojih dajejo.

Opraviški prostori so vsak dan od 9. ure dopoldne do 6. ure zvečer brez pre-

stanka odprti.

se natančno in tudi na povzetje izvršujejo. Zapisniki vzdigatev

se po vsakem ždrebanji franko zastoj razpošiljajo. (80—22)